

Informatiestandaard Medicatieproces 9

Meer medicatieveiligheid door een actueel en volledig medicatieoverzicht bij elke zorgverlener en bij de patiënt/cliënt zelf. Dat realiseert het programma Medicatieoverdracht. Deze factsheet legt uit welke rol informatiestandaard Medicatieproces 9 daarin speelt.

Wat is de informatiestandaard Medicatieproces 9?

De basis van het programma Medicatieoverdracht is de [kwaliteitsstandaard Overdracht van medicatiegegevens in de keten](#). Dit zijn afspraken over medicatieoverdracht die alle zorgsectoren samen hebben gemaakt. Bij de kwaliteitsstandaard horen drie informatiestandaarden: [informatiestandaard Medicatieproces 9](#), Labwaarden t.b.v. medicatieveiligheid en Contra-indicaties en overgevoeligheden.

De informatiestandaard Medicatieproces 9 zorgt ervoor dat alle zorginformatiesystemen op dezelfde manier met medicatiegegevens omgaan. Leveranciers van zorginformatiesystemen - zoals het elektronisch patiëntendossier, apotheekinformatiesysteem en het huisartseninformatiesysteem - passen hun software aan in lijn met Medicatieproces 9. Hierdoor kunnen deze systemen informatie over medicatie met elkaar uitwisselen. Dat is een grote vooruitgang want tot nu toe was dat maar beperkt mogelijk.

Ook Persoonlijke Gezondheidsomgevingen (PGO), die patiënten en cliënten gebruiken om hun eigen gezondheidsinformatie in te zien, krijgen Medicatieproces 9 ingebouwd.

Hoe zit de informatiestandaard Medicatieproces 9 in elkaar?

Medicatieproces 9 maakt onderscheid tussen informatie over de behandeling (therapie) en informatie over de aflevering van medicatie (logistiek). Daardoor kan de voorschrijver met Medicatieproces 9 meer informatie delen over de behandeling met de verstrekker en andere zorgverleners. Bijvoorbeeld informatie over het stoppen of wijzigen van medicatie en de reden daarvan. Een ander voordeel is dat bij chronische medicatie duidelijk wordt dat de therapie niet verandert, de patiënt krijgt alleen steeds nieuwe leveringen van de medicatie.

Medicatieproces 9 gaat uit van vier verschillende processen in het medicatieproces (voorschrijven, verstrekken, toedienen, verificatie/gebruiken). Bij elke proces horen een of meer bouwstenen. De bouwstenen zijn stukjes informatie die zorgverleners met elkaar delen.

Als een voorschrijver medicatie voorschrijft, maakt hij¹ daarvoor gebruik van de bouwstenen medicatieafpraak en verstrekingsverzoek. Daarnaast kan hij in de bouwsteen wisselend doseerschema de dosering van antistollingsmedicatie (vitamine K-antagonisten) vastleggen.

Medicatieafpraak

Nitrofurantoïne capsule 50 mg | 4 maal daags 1 capsule

Tijdelijk Chronisch

Startdatum: 25-03-2025 Einddatum: 01-04 2025

De medicatieafpraak (therapeutische bouwsteen)

De medicatieafpraak is het voorstel van de voorschrijver om een bepaald medicijn te gebruiken. Elementen van de medicatieafpraak zijn onder andere:

- het geneesmiddel;
- de dosering;
- de startdatum;
- gebruiksduur of einddatum. Bij chronische medicatie is er geen stopdatum.

Verstrekingsverzoek

Nitrofurantoïne capsule 50 mg | 28 stuks

Apotheek Blijje Pil

Het verstrekingsverzoek (logistieke bouwsteen)

Bij een verstrekingsverzoek vraagt de voorschrijver aan de verstrekker (de apotheek) om medicatie te leveren. Elementen van het verstrekingsverzoek zijn onder andere:

- het geneesmiddel;
- de hoeveelheid of verbruiksperiode;
- de beoogde verstrekker.

Stoppen of wijzigen

De voorschrijver kan de bouwsteen medicatieafpraak ook gebruiken om de dosering te wijzigen of medicatie te stoppen. Hij kan de reden voor stoppen of wijzigen aangeven, bijvoorbeeld een allergie of bijwerking.

Huidige medicatie	
Type	Geneesmiddel
MA	Acenocoumarol tablet 3 mg
MA	Fentanyl pleister 12 mg/4hr
MA	Mefenoprofen tablet 50 mg
MA	Hydrochlorothiazide tablet 12,5 mg
MA	Nitrofurantoïne capsule 50 mg

Wisselend doseerschema	
Day	Dose
Ma	0 1
Di	0 1
Wo	3 1
Do	2 0
Vr	3 1
Za	0 2
Zo	1 1

Recent gestopte medicatie	
Type	Geneesmiddel
⊗	Hydrochlorothiazide tablet 12,5 mg

Het wisselend doseerschema (therapeutische bouwsteen)

Bij antistollingsmedicatie (vitamine K-antagonisten) kan de dosering dagelijks wisselen. In de bouwsteen wisselend doseerschema kan zo'n dosering worden vastgelegd.

Het schema kan steeds worden aangepast, zonder dat de medicatieafpraak ook moet worden aangepast.

De voorschrijver van de medicatieafpraak kan het wisselend doseerschema invullen, maar een andere voorschrijver, zoals een trombosearts van de Trombosedienst, kan dat ook doen.

VERSTREKKEN

Om medicatie te verstrekken, gebruikt de verstrekker (apotheker) twee bouwstenen: de toedieningsafpraak en de medicatieverstrekking.

Toedieningsafpraak

Nitrofurantoïne Sandoz capsule 50 mg | 4 maal daags 1 capsule

Tijdelijk Chronisch

Startdatum: 25-03-2025

Einddatum: 01-04-2025

Niet in GDS aanwezig | Toedientijden: 08:00, 13:00, 18:00, 21:00

De toedieningsafpraak (therapeutische bouwsteen)

Hiermee geeft de verstrekker concrete invulling aan de medicatieafpraak. Enkele elementen uit de toedieningsafpraak zijn:

- het geneesmiddel
- de dosering;
- of het chronische medicatie is of medicatie met een gebruiksduur;
- het GDS-kenmerk (dit maakt duidelijk of een medicijn in een medicatierol geleverd wordt);
- de toedientijden (als van toepassing).

Medicatieverstrekking

Nitrofurantoïne capsule 50 mg | 28 stuks

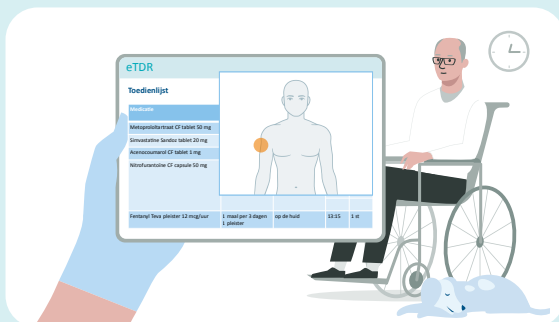
Apotheek Blije Pil

De medicatieverstrekking (logistieke bouwsteen)

Hierin staat welk geneesmiddel er verstrekt is en wat de hoeveelheid is.

TOEDIENEN

Als de patiënt² niet in staat is om zelf zijn medicatie te nemen, dan krijgt hij deze toegediend door een medewerker van een toedienorganisatie, bijvoorbeeld een thuiszorgorganisatie. De toediener heeft een elektronische toedienlijst waarin staat welke medicatie een patiënt krijgt en op welk tijdstip. Bij dit onderdeel hoort de bouwsteen medicatietoediening.

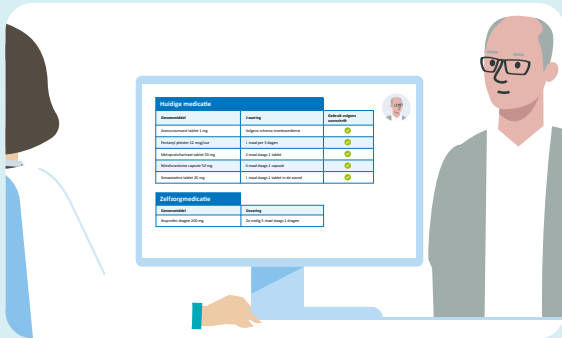
Medicatietoediening (therapeutische bouwsteen)

Nadat de toediener de patiënt de medicatie heeft gegeven, vult hij de bouwsteen 'medicatietoediening' in. Hij vermeldt:

- de medicatie die is gegeven (en hoe laat);
- eventuele afwijkingen in de medicatietoediening (bijvoorbeeld als een patiënt een pil heeft uitgespuugd);
- als van toepassing: waar (dus op welke plek van het lichaam) prik- en plakmedicatie is toegepast.

VERIFICATIE/GEBRUIKEN

'Verificatie' houdt in dat de zorgverlener samen met de patiënt de medicatiecontrole doet. De zorgverlener stelt een medicatieoverzicht samen door de systemen van andere zorgaanbieders te raadplegen. Vervolgens neemt de zorgverlener het overzicht met de patiënt door.

Medicatiegebruik (therapeutische bouwsteen)

Met deze bouwsteen legt de zorgverlener vast welke medicatie de patiënt daadwerkelijk neemt en of hij dit volgens afspraak doet. Ook kan zelfzorgmedicatie of medicatie die in het buitenland is voorgeschreven worden vastgelegd. In de toekomst kan de patiënt ook zelf in zijn PGO vastleggen welke (zelfzorg)medicatie hij gebruikt.

Ketenafspraken

Om goed te kunnen werken met informatiestandaard Medicatieproces 9 moeten zorgaanbieders ook de ketenafspraken die bij de informatiestandaard horen implementeren. Dit zijn afspraken die de zorgsectoren hebben gemaakt om hun werkprocessen rondom medicatie goed op elkaar af te stemmen. Ook hebben ze samen met de softwareleveranciers afspraken gemaakt over hoe de zorginformatiesystemen deze werkprocessen het beste kunnen ondersteunen. Vertegenwoordigers van patiënten- en cliëntenorganisaties hebben meegedacht.

[Lees meer op www.samenvoormedicatieoverdracht.nl](http://www.samenvoormedicatieoverdracht.nl)

Hoe gaat het uitwisselen van informatie tussen zorginformatiesystemen met Medicatieproces 9?

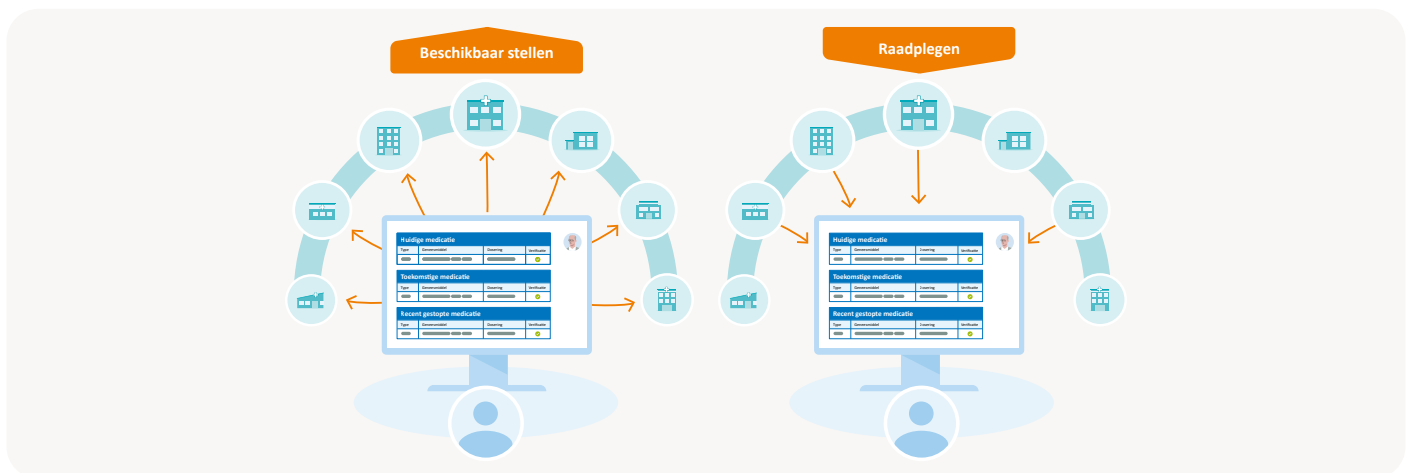
Dit kan op 2 manieren:

Beschikbaar stellen en raadplegen

Bij het beschikbaar stellen registreren zorgverleners de medicatiegegevens gewoon in het eigen zorginformatiesysteem. Andere zorgorganisaties kunnen via hun informatiesysteem de informatie opvragen, ofwel raadplegen. De patiënt moet zijn zorgaanbieder wel toestemming geven om zijn

medicatiegegevens beschikbaar te stellen aan andere zorgverleners.

Alle bouwstenen van Medicatieproces 9 worden beschikbaar gesteld aan alle zorgaanbieders en de patiënt. Zij kunnen deze dus raadplegen via hun eigen zorginformatiesysteem of PGO. De enige uitzondering is het verstrekingsverzoek. Dat wordt alleen beschikbaar gesteld aan de patiënt, niet aan alle zorgverleners.

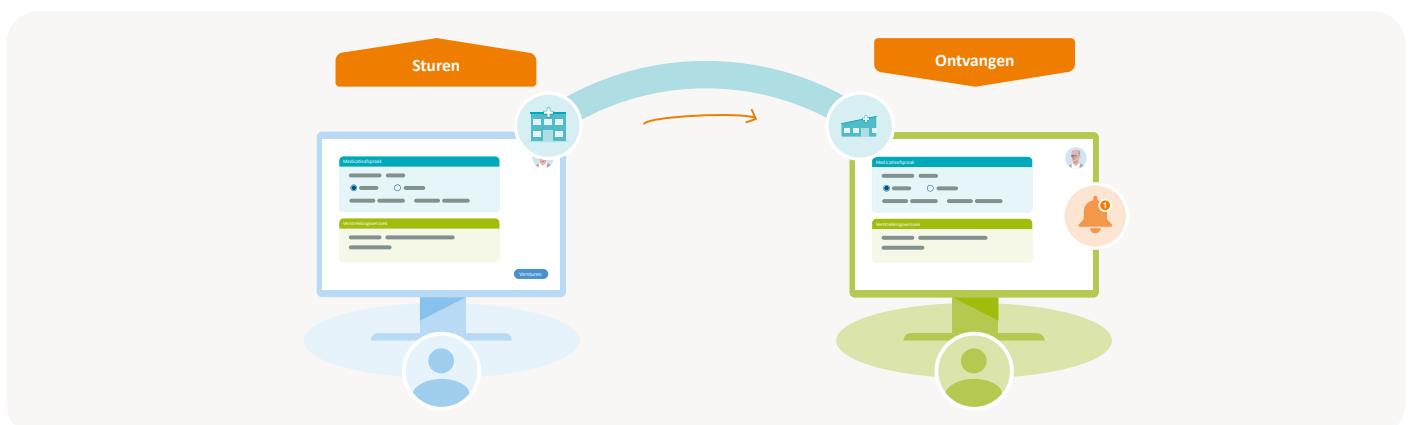
Sturen en ontvangen

Zorgverleners kunnen andere zorgverleners ook actief wijzen op informatie die voor hen belangrijk is.

Een voorbeeld: voor een apotheker is het belangrijk om te weten dat een voorschrijver een medicijn heeft voorgeschreven. Het systeem van de voorschrijver stuurt daarom de medicatieafpraak met het verstrekingsverzoek samen als medicatievoorschrift naar het systeem van de verstrekker, meestal de apotheker.

Het systeem van de apotheker ontvangt deze informatie en brengt de apotheker op de hoogte, bijvoorbeeld door de ontvangen informatie te tonen in een werklijst. De verstrekker verwerkt het ontvangen medicatievoorschrift en stuurt de toedieningsafpraak en de medicatieverstrekking naar de voorschrijver van het voorschrift.

Ook als de voorschrijver de medicatieafpraak stopt of wijzigt, wordt deze informatie gestuurd naar het systeem van de verstrekker die het medicijn had verstrekt. Als het gaat om het wijzigen of stoppen van andermans medicatieafpraak, dan ontvangt de originele voorschrijver ook het bericht dat de medicatie is gewijzigd of gestopt.

Overzichten samenstellen

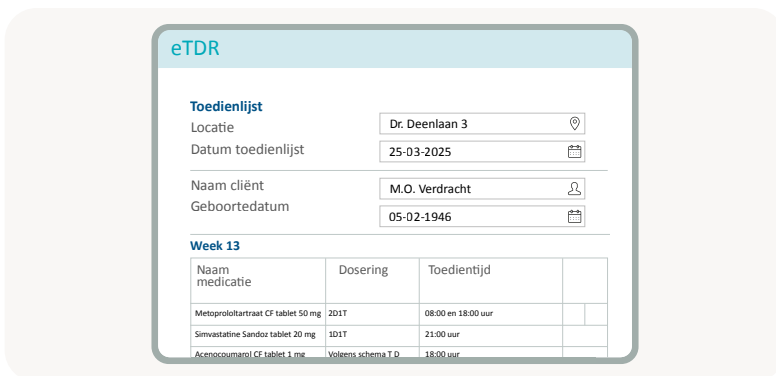
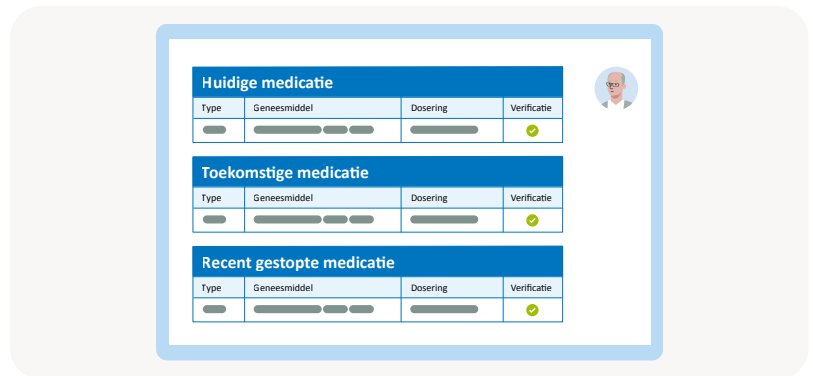
Zorgverleners kunnen een medicatieoverzicht en een toedienlijst samenstellen. Dat doen ze door het raadplegen van de informatiesystemen van de andere zorgverleners van de patiënt.

Wat staat er op het medicatieoverzicht?

Op het medicatieoverzicht staat:

- de medicatieafpraak;
- de toedieningsafpraak;
- het medicatiegebruik.

Hoe het er precies uitziet, zal per zorginformatiesysteem verschillen.

Wat staat er op de toedienlijst?

De toedienlijst bevat:

- de toedieningsafpraak;
- eventueel het wisselend doseerschema;
- eerdere toedieningen;
- in sommige gevallen de medicatieafpraak

Hoe het er precies uitziet, zal per zorginformatiesysteem verschillen.

Meer informatie

Kijk op samenvoormedicatieoverdracht.nl voor meer info over het programma Medicatieoverdracht en wat je als zorgaanbieder kunt doen om je voor te bereiden.

Op de hoogte blijven van het programma Medicatieoverdracht? [Meld je aan voor de nieuwsbrief.](#)

¹ Vanwege de leesbaarheid is in deze factsheet bij de verwijzing naar personen gekozen voor het gebruik van 'hij'. Het spreekt vanzelf dat hier ook andere persoonlijke voornaamwoorden (zoals 'zij') gelezen kunnen worden.

² In deze factsheet wordt met 'patiënt' ook 'cliënt' bedoeld.

De beschreven processen in deze factsheet zijn een sterk versimpelde weergave. Voor een volledig en actueel overzicht verwijzen we naar het functioneel ontwerp van Medicatieproces 9 op de [website van Nictiz](http://website.van.Nictiz). Nictiz ontwikkelt en beheert informatiestandaarden voor databeschikbaarheid in de zorg, op verzoek van VWS en in samenwerking met het zorgveld.

Volg ons op LinkedIn